

Krystyna Szczechowicz

"Tożsamość polskiego prawa
karnego", pod red. Stanisława
Pikulskiego, Marty
Romańczuk-Grądzkiej i Bogny
Orłowskiej-Zielińskiej, Olsztyn 2011 :
[recenzja]

Studia Prawnoustrojowe nr 15, 213-215

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Tożsamość polskiego prawa karnego, pod. red. Stanisława Pikulskiego, Marty Romańczuk-Grąckiej, Bogny Orłowskiej-Zielińskiej, Olsztyn 2011.

Książka pod red. Stanisława Pikulskiego, Marty Romańczuk-Grąckiej, Bogny Orłowskiej-Zielińskiej stanowi wartościowe studium poświęcone szczególnie ważnemu i aktualnemu zagadnieniu, jakim jest tożsamość szeroko rozumianego polskiego prawa karnego. Jej recenzentem jest światowej sławy kryminolog prof. zw. dr hab. Brunon Hołyst. To pierwsza prawnoporównawcza publikacja z tego zakresu i bardzo ciekawe przedsięwzięcie stanowiące cenny wkład do rozwoju polskiej nauki prawa karnego.

Zbiór 45 artykułów poświęconych różnorodnym problemom prawa karnego, kryminologii, postępowania karnego, kryminalistyki, prawa karnego wykonawczego oraz prawa karnego skarbowego został podzielony na dziewięć grup tematycznych. W części pierwszej zatytułowanej *Pryncypia* warte odnotowania są przede wszystkim dwa opracowania: W. Cieślaka, T. Snarskiego oraz R. Zawłockiego. Autorzy pierwszego z nich poruszyli bardzo ciekawy i wywołujący kontrowersje temat, czy orzecznictwo może być uznane za źródło prawa kształtujące tożsamość polskiego prawa karnego. Natomiast R. Zawłocki w artykule *Kodeks karny „śmietnikowy”* wykazuje, że kodeks karny z 1997 r. jest niestabilny, niespójny, coraz bardziej nieracjonalny – i to nie tylko z uwagi na liczbę jego zmian, lecz przede wszystkim ze względu na ich jakość.

Kolejna grupa tekstów porusza problematykę instytucji prawa karnego uregulowanych w części ogólnej kodeksu karnego. Warto wyróżnić kilka istotnych zagadnień, takich jak: obrona konieczna, pozbawienia praw publicznych, konfiskata rozszerzona, lecznicze środki zabezpieczające i terroryzm.

Stosunkowo dużo miejsca poświęcono wybranym typom przestępstw z perspektywy ich prawnodogmatycznej analizy. P. Chlebowicz przedstawił w ujęciu teoretycznym zagadnienia związane z przestępstwem szpiegostwa, ale – co warte odnotowania – odwołał się też do aktualnych zmian w globalnym środowisku bezpieczeństwa. W tej części opracowania znaleźć można także ciekawe artykuły związane z ochroną szeroko rozumianej wolności. M. Romańczuk-Grącka podejmuje próbę oceny charakteru zmian w obrębie rodzajowego przedmiotu prawnokarnej ochrony wolności w dobie licznych

nowelizacji polskiego kodeksu karnego. J. Bryk omawia problematykę handlu ludźmi, czyli współczesnej formy niewolnictwa, z uwzględnieniem nowelizacji przepisów w tym zakresie, która nastąpiła w kodeksie karnym w 2010 r. J. Długosz poddała ocenie zasadność kryminalizacji tzw. stalkingu i przedstawiła dwa alternatywne rozwiązania – oba wymagające modyfikacji obowiązującego stanu prawnego, które w jej ocenie w sposób należyty umożliwiłyby zwalczanie tego zjawiska. Na szczególne wyróżnienie zasługuje opracowanie M. Płatek *Tryptyk obyczajowy: zgwałcenie, kazirodztwo i prostytutcja*. Autorka prowadzi szerokie rozważania odnoszące się do skutków zmian przyjętych w art. 197 § 3 ust. 2 i 3 k.k. na tle Konwencji Rady Europy z dnia 25 października 2007 r. o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych (CETS, nr 201) i innych międzynarodowych aktów prawnych. Dokonuje oceny implementacji tejże konwencji do prawa krajowego, a także wskazuje na potrzebę dostrzeżenia i wdrożenia w praktyce odpowiedzialności klientów prostytutki dziecięcej. Z kolei problematykę zmian w zakresie prawnokarnej regulacji przestępstwa zgwałcenia w polskim prawie karnym podejmuje I. Leśniak.

Warte odnotowania jest również opracowanie S. Pikulskiego i R. Dziembowskiego *Zniestawienie i znieważenie w polskim prawie karnym na tle prawnoporównawczym*. Autorzy przedstawiają rozwiązania prawne przyjęte w Hiszpanii, Niemczech, Włoszech i Rosji, a także w systemie *common law*. Jasność wyводу w połączeniu z interesującą tematyką sprawia, że całość należy ocenić jako bardzo ciekawe spojrzenie na poruszane zagadnienia. B. Sygit, K. Gieburowski, G. Krasiński przedstawiają w zwięzły sposób i dla większej przejrzystości ujęte także w formie tabelarycznej badania nad bankructwem zawinionym.

Część czwarta monografii zawiera artykuły odnoszące się do historyczno-kulturowych uwarunkowań zjawiska prostytutki, przestępczości nieletnich i analizy badań kryminologicznych w przedmiocie nadużycia władzy przez funkcjonariuszy policji. Warty uwagi jest artykuł M. Kotowskiej i B. Orłowskiej-Zielińskiej *Nieletni sprawcy i sprawczynie czynów karalnych w kontekście problematyki przestępczości grupowej*. Problem przestępczości nieletnich, choć wielokrotnie już poruszany, jest tu przedstawiony pod ciekawym kątem.

W recenzowanej książce znalazło się ponadto kilka artykułów dotyczących problematyki prawa karnego procesowego: J. Karaźniewicz przedstawia problematykę sygnalizacji jako skutku sądowej kontroli zatrzymania na tle europejskich standardów ochrony praw osoby pozbawionej wolności; B. Sygit i P. Guzowski omawiają strategię w organizacji dochodzeń pożarowych w Polsce; C.P. Kłak dokonuje analizy zagadnień związanych z wystąpieniem państwa członkowskiego Unii Europejskiej do Polski o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania. Pozostałe artykuły dotyczą przeobrażeń procedury w zakresie warunkowego umorzenia postę-

powania, przesłuchania osoby określonej w art. 52 k.k., odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wynikłej z niesłusznego skazania i/ lub tymczasowego aresztowania, ułaskawienia w prawie polskim na tle prawno-porównawczym.

Interesującą tematykę w części poświęconej kryminalistyce poruszają trzy artykuły, odnoszące się kolejno do: wymiany danych daktyloskopijnych i genetycznych w granicach Unii Europejskiej, problematyki oględzin i wykrywania sprawców zabójstw oraz standardów NFPA w ustalaniu przyczyn pożarów.

Kolejna część monografii pt. *Prawo karne wykonawcze* zawiera trzy teksty, w tym artykuł A. Bałandynowicza będący ciekawym spojrzeniem na system probacji w Polsce. Część ósma poświęcona jest prawu karnemu skarbowemu, natomiast ostatnia część *Varia* zawiera artykuł odnoszący się do problematyki przestępstwa apostazji.

Recenzowana książka stanowi próbę odpowiedzi na liczne pytania stawiane przez polskich penalistów w przedmiocie realnego wpływu regulacji Unii Europejskiej na rodzime prawo karne oraz wewnętrznej spójności w dobie licznych nowelizacji, a także współczesnych możliwości kryminalistycznych. Podsumowując, jest to ważna pozycja we współczesnej literaturze karnistycznej, godna niewątpliwie polecenia jako interesująca, pobudzająca do refleksji i przydatna lektura tak dla teoretyków, jak i praktyków prawa karnego.

Krystyna Szczechowicz